

Державний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ»

Студентки 5 курсу, 11 групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
освітня програма «Публічне
управління та адміністрування»

Грінь Юлії
Олександрівни

Науковий керівник
канд. екон. наук, доцент

Міняйло
Олександр
Іванович

Гарант освітньої програми
канд. держ. упр., старший
викладач кафедри

Динник
Ірина Петрівна

Київ 2023

Державний торговельно-економічний університет

Факультет економіки, менеджменту та психології

Кафедра публічного управління та адміністрування

Освітній ступінь: бакалавр

Спеціальність: публічне управління та адміністрування

Освітня програма: публічне управління та адміністрування

Затверджую
Зав. кафедри

« 01 » грудня 202_ р.

Завдання

на випускню кваліфікаційну роботу (проект) студентів

Грінь Юлії Олександрівні

Тема випускної кваліфікаційної роботи (проекту): **«Публічне управління забезпечення сталого розвитку території»**

Затверджена наказом ректора від « 14 » грудня 2022 р. № 3416

Строк здачі студентом закінченого роботи (проекту): 06.02.2023 р.

Цільова установка та вихідні дані до роботи (проекту)

Мета роботи (проекту): розробити комплекс заходів щодо сприяння сталого розвитку території.

Об'єкт дослідження: процес сталого територіального розвитку.

Предмет дослідження: теоретичні та практичні засади розвитку території на рівні публічного управління.

Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ.

1.1. Сучасний стан сталого розвитку території в Україні

1.2. Актуальні проблеми забезпечення сталого розвитку території України

РОЗДІЛ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

2.1. Напрями удосконалення процесу забезпечення розвитку території

2.2. Розроблення комплексу заходів щодо сприяння ефективності та розвитку території

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Календарний план виконання роботи (проекту)

Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи(проекту)	Строк виконання етапів роботи	
	за планом	фактично
Визначення напрямку дослідження та затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи	До 24.11.2022	24.11.2022
Складання плану та підготовка індивідуального завдання для виконання випускної кваліфікаційної роботи	До 30.12.2022	30.12.2022
Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису першого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 10.01.2023	10.01.2023
Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису другого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 20.01.2023	20.01.2023
Представлення закінченої випускної кваліфікаційної роботи на кафедрі	До 27.01.2023	27.01.2023
Підготовка письмового відгуку на випускну кваліфікаційну роботу	До 01.02.2023	01.02.2023
Проведення попереднього захисту випускних кваліфікаційних робіт	До 01-02.02.2023	01-02.02.2023
Вирішення питання про допуск випускної кваліфікаційної роботи до захисту	До 10.02.2023	10.02.2023
Направлення випускної кваліфікаційної роботи із зовнішньою рецензією у ЕК для захисту	За графіком	За графіком

Дата видачі завдання « 30 » грудня 2022 р.

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

Мінняло О.І.

(прізвище, ініціали, підпис)

Гарант освітньої програми

Динник І.П.

(прізвище, ініціали, підпис)

Завдання прийняв до виконання студент

Грінь Ю.О.

(прізвище, ініціали, підпис)

Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи(проекту):

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи (проекту)
(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист Міняйло Олександр Іванович
(ПІБ, підпис, дата)

1. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу (проект):
Випускна кваліфікаційна робота (проект) студента Грінь Ю. О.
(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту екзаменаційної комісії.

Гарант освітньої програми: Динник Ірина Петрівна
(прізвище, ініціали, підпис)

Завідувач кафедри: Новікова Наталія Леонідівна
(підпис, прізвище, ініціали)

« » 202 р.

АНОТАЦІЯ

Грінь Ю. О. Публічне управління забезпечення сталого розвитку території. Випускна кваліфікаційна робота на здобуття ступеня бакалавра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» освітньою програмою «Публічне управління та адміністрування». Державний торговельно-економічний університет, 2023.

У випускній кваліфікаційній роботі на основі міжнародних рейтингів та даних вітчизняної статистики проаналізовано сучасний стан сталого розвитку території України, досліджено основні заходи, щодо сприяння сталого розвитку території. Визначено проблеми сталого територіального розвитку України, проаналізовано бюджетну підтримку даного напрямку. За результатами дослідження розроблено заходи, щодо сприяння ефективного сталого територіального розвитку України.

Ключові слова: публічне управління, сталий розвиток, державне регулювання, державна політика, територіальний розвиток.

SUMMARY

Hrin Y. Public management of sustainable development of the territory. Final qualifying work for obtaining Bachelor of specialty 281 «Public Management and Administration», educational program «Public Management and Administration». State University of Trade and Economics, 2023.

In the work on the basis of international ratings and available data of domestic statistics the current state of sustainable development of the territory of Ukraine, the main measures to promote the sustainable development of the territory have been studied. The problems of sustainable territorial development of Ukraine are identified, the budget support for this direction is analyzed. Based on the results of the study, measures were developed to promote the effective sustainable territorial development of Ukraine.

Key words: public management, sustainable development, state regulation, state policy.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ.....	5
1.1 Сучасний стан сталого розвитку території в Україні.....	5
1.2. Актуальні проблеми забезпечення сталого розвитку території України.....	9
РОЗДІЛ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ.....	19
2.1. Напрями удосконалення процесу забезпечення розвитку території.....	19
2.2. Розроблення комплексу заходів щодо сприяння ефективності та розвитку території.....	24
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	36
ДОДАТКИ.....	41

ВСТУП

Актуальність проблеми. Ідеальна модель сучасного державного управління має відрізнятися високим ступенем складності та різноманітністю форм відносин органів державної влади та суспільства. Управління відносинами на основі запропонованої моделі державного управління має бути спрямоване на встановлення, підтримання, розвиток та, за необхідності, припинення взаємодії, що дозволяє досягти цілей за допомогою взаємного обміну та виконання зобов'язань.

Для населення проходження певної моделі державного управління дозволяє відстоювати свої інтереси, захищати свої права у межах управління на професійній основі. Для органів державної влади прийняття моделі взаємодії слід розглядати як ресурс, який допомагає краще зрозуміти та вирішити комплекс проблем як соціально-економічного характеру, так і бізнес-середовища.

Досвід розвинених демократій показує, що процес безпосередньої участі територіальних громад у місцевому самоврядуванні є вкрай необхідним та важливим механізмом позитивного впливу населення на діяльність органів влади на користь громадян.

Планування регіонального розвитку в Україні формувалось на основі європейських практик, що зближувало українське та європейське законодавства для регіонального розвитку і в перспективі давало можливість українським регіонам досить швидко адаптуватись до європейських правил при інтеграції України у ЄС.

В той же час не було сформовано дієвих інструментів координації секторальних політик міністерств в регіонах. Невирішені раніше проблеми стали особливо актуальними в умовах воєнного вторгнення та необхідності повоєнної відбудови.

Модернізація публічного управління та адміністрування в Україні можлива за умов забезпечення ефективного функціонування їх механізмів.

Мета роботи розробити комплекс заходів щодо сприяння сталого розвитку території.

Відповідно до обраної мети необхідно виконати наступні *завдання*:

- визначити сучасний стан сталого розвитку території в Україні;
- виділити актуальні проблеми забезпечення сталого розвитку території України;
- обрати напрями удосконалення процесу забезпечення розвитку території;
- розглянути комплекс заходів щодо сприяння ефективності та розвитку території.

Об'єктом дослідження є процес сталого територіального розвитку.

Предметом дослідження є публічне управління забезпечення сталого розвитку території України.

Для вирішення визначених завдань, у процесі дослідження використано загальнонаукові (діалектичний матеріалізм, аналіз і синтез) і спеціальні методи пізнання (метод порівняльного правознавства, формально-логічний, системно-структурний, метод тлумачення, формально-юридичний). Використання цих методів в сукупності дозволить здійснити усебічний, комплексний аналіз предмета дослідження, зробити теоретичні узагальнення, сформулювати практичні рекомендації і висновки.

Структура роботи. Робота складається із вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (39 найменувань). Основний обсяг роботи сторінки. Робота містить 16 рисунків та 3 додатки.

РОЗДІЛ 1.

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ

1.1 Сучасний стан сталого розвитку території в Україні

Розвиток держави залежить від різних чинників, але ключовими є суверенітет на своїй території, кількість та структура населення, наявність та спроможність національної економіки, інфраструктура, що з'єднує державу.

Суть концепції сталого розвитку полягає у задоволенні сучасних потреб людства при одночасному захисті інтересів майбутніх поколінь. 25 вересня 2015 р. Генеральна асамблея ООН схвалила резолюцію «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку на період до 2030 року» [6], що встановила 17 Цілей сталого розвитку.

Україна за мирних часів адаптувала глобальний перелік завдань та показників до національних планів розвитку з урахуванням своїх особливостей, визначивши Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року [21] (затверджено указом Президента України №722/2019 від 30.09. 2019) з їх конкретизацією у Національній економічній стратегії на період до 2030 року [24] (затверджено постановою КМУ від 03.03.2021 р. № 179). Державна служба статистики України здійснює моніторинг процесу досягнення обраних цілей.

Незалежно від того, чи вважається головним фактором сталого розвитку національної економіки максимальне використання принципів ринкової економіки, основна роль регулятора всіх економічних та соціальних процесів у країні відводиться законодавчій та органи виконавчої влади.

Стійкий соціально-економічний розвиток означає реалізацію трьох тісно пов'язаних та взаємозумовлених завдань:

- створення більш конкурентоспроможної, високоефективної та маловитратної економіки;

- підвищити рівень життя населення;
- поліпшення екологічної ситуації.

Основні напрями стратегічного програмування сталого розвитку національної соціально-економічної системи у час можна позначити як вказано на рис. 1.1.

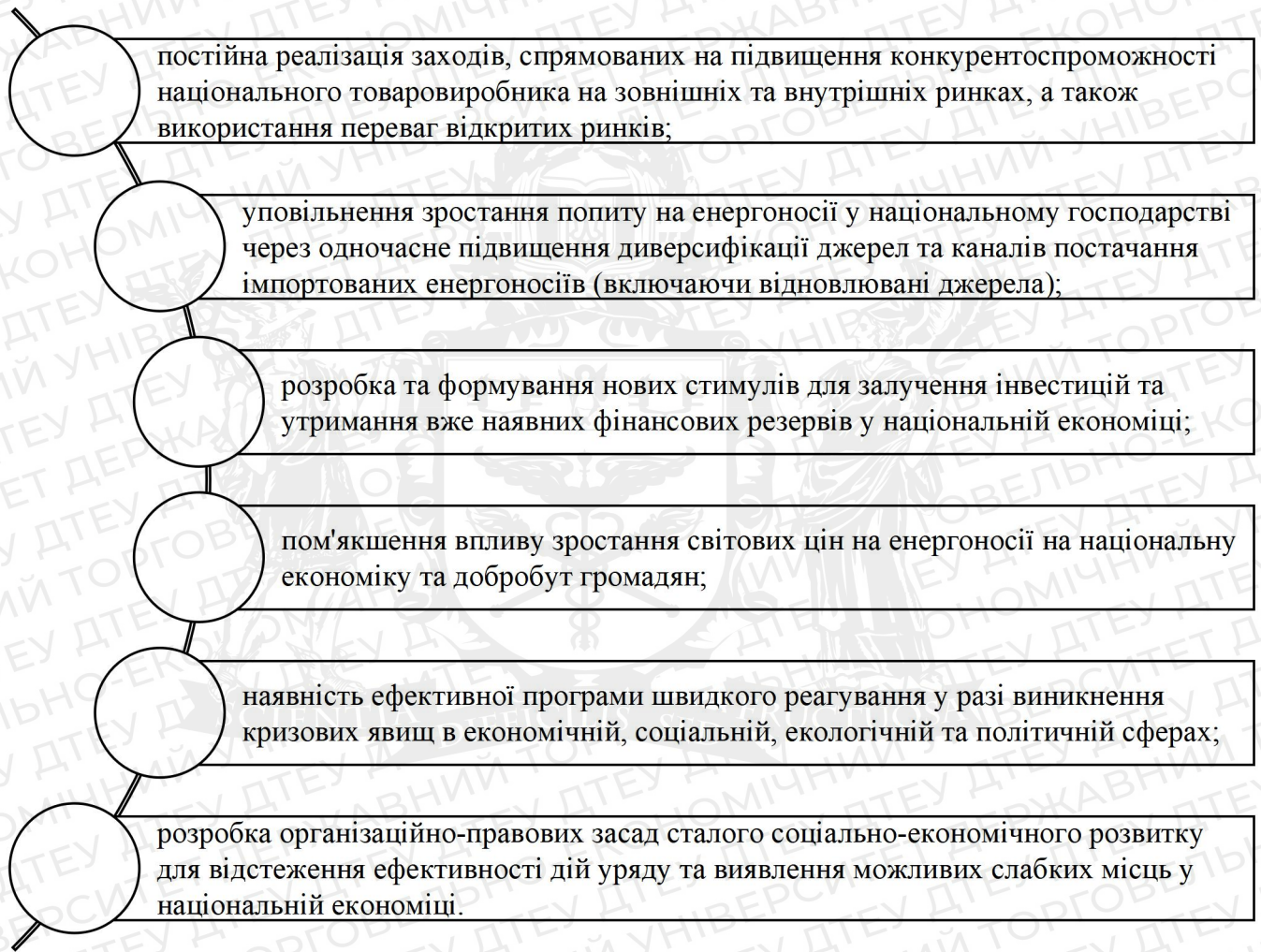

Рис. 1.1 Основні напрями стратегічного програмування сталого розвитку національної соціально-економічної системи у мирний час

Джерело: складено на основі [21]

Економіка України зазнала значних втрат через війну. Зокрема, на сьогоднішній день обсяг непрямих втрат (зниження ВВП, припинення інвестицій, відтік робочої сили, додаткові витрати на оборону та соціальну підтримку та ін.) оцінюється в 564-600 млрд. доларів США (Додаток А) [29].

Більшість збитків було завдано руйнуванням житлового фонду та інфраструктури (Додаток Б). Загальна оцінка прямих, непрямих витрат та потреб економіки України в умовах відновлення у розрізі промисловості представлена на рис. 1.2.

На основі аналізу об'єктивної ситуації, визначення внутрішніх переваг та обмежень з урахуванням можливих ризиків/загроз зовнішнього характеру компетентні органи держави формують та реалізують свою політику.

До сучасних проблем територіального розвитку України насамперед можна віднести такі:

1) Окупація українських територій

Станом на середину травня 2022 року значну частину території України окуповано, на значній частині ведуться активні бойові дії, звільнені території частково заміновані.

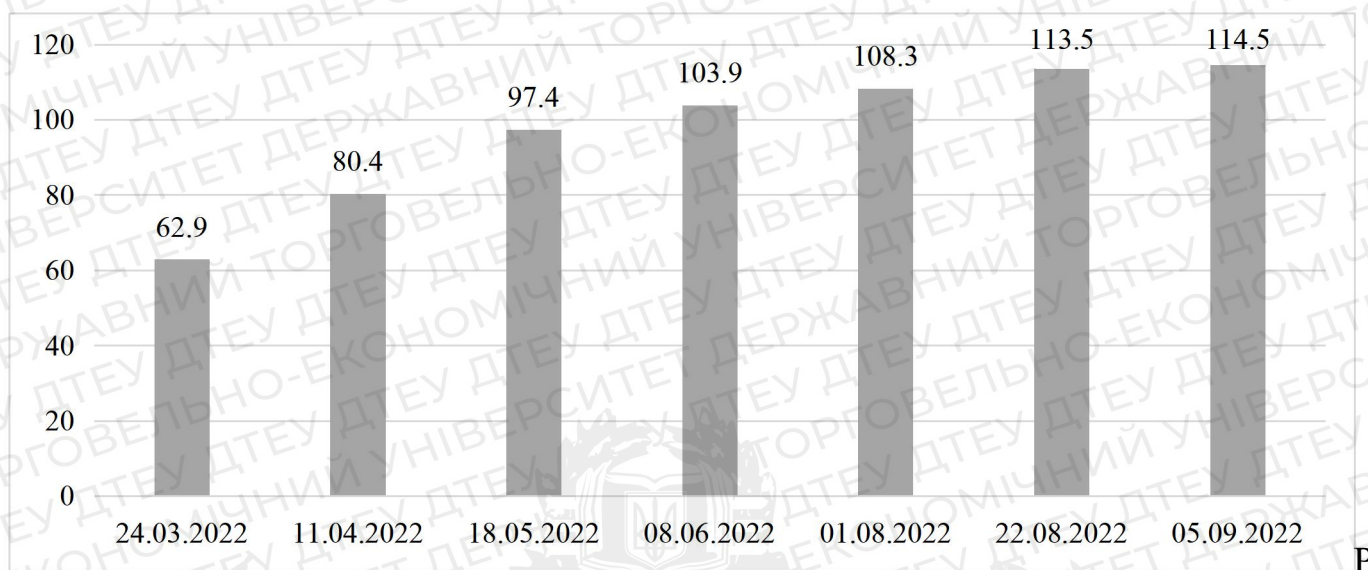
Ворог намагається знищити всі можливості українського експорту морським шляхом, які є основними для експорту української продукції, зокрема потреба в короткостроковій перспективі.

2) Вимушена міграція

Станом на травень 2022 року понад 11 мільйонів українців були змушені залишити місця постійного проживання [18].

Офіційна статистика підтверджує, що станом на середину травня 2022 року зі статусом внутрішньопереміщених осіб було 2,5 млн осіб.

Як засвідчити міжнародний досвід, що частіше вдень повертатися, то менше людей обертаються на своєму передньому сидінні життя, тож думаю приїхати. Тому з великою ймовірністю можна припустити, що значна частина тих, хто зареєструвався як ВПО на новому місці проживання, може не повернутися до місць свого походження, що суттєво вплине на систему розселення в Україні та розподіл продуктивних сил регіонів України.

ис. 1.2 Загальна оцінка втрат економіки України від пошкодження інфраструктури,

млрд. дол. США

Джерело: складено на основі [29]

3) руйнація інфраструктури

За час війни Росія зруйнувала тисячі об'єктів інфраструктури (руйнування тривають досі, тому сьогодні неможливо оцінити точну кількість зруйнованих об'єктів), зокрема дуже важливих для відновлення регіонів та їх розвитку – аеропортів, мостів, житла та соціальних об'єктів для повернення людей.

Оцінку зруйнованих ще не завершено, оскільки на сьогоднішній день немає можливості отримати доступ до окремих територій. Крім того, кількість знищених об'єктів постійно зростає, оскільки Росія продовжує завдавати ракетних ударів навіть по містах, віддалених від фронту, завдаючи артилерійських та бомбових ударів по містах і селах уздовж лінії фронту та північно-східних кордонів України.

Прикордонні райони Чернігівської та Сумської областей щодня зазнають ворожих обстрілів, що перешкоджає поверненню людей до місць їхнього традиційного проживання та відновлення пошкодженого житла чи інфраструктури.

4) Втрата транзитного потенціалу

До війни Україна була потужною транзитною державою, мостом між Європою та Азією. Через Україну проходило кілька міжнародних транспортних коридорів, ще

дещо планувалося. У ситуації, що склалася, цей потенціал, ймовірно, ще довго залишатиметься невикористаним, що, у свою чергу, означає різке обмеження економічних можливостей розвитку більшої частини територій України, прилеглих до кордону з Росією та Білоруссю.

Втрата транзитного потенціалу, закриті кордони на сході та півночі змінюють пріоритети у плануванні та ремонті/будівництві доріг, відкритті нових транспортних коридорів.

5) Деіндустріалізація міст та промислових регіонів

Міста та промислові райони України постраждали та зазнають найбільших руйнувань. Так у Маріуполі знищено більшість металургійних заводів їхнього імені. Ілліча та «Азовсталі» з групи «Метінвест», загальні податкові втрати від знищення підприємств можуть становити близько 50 млрд гривень. Зруйновано або сильно пошкоджено нафтопереробні заводи у Лисичанську та Кременчуці, багато підприємств чи цехів підприємств у Харкові, Києві, Чернігові, Миколаєві, Сумах, Охтирці та багатьох інших.

Через війну та можливе захоплення понад півтори тисячі підприємств намагаються перевезти обладнання та робітників з фронту до центральних та західних областей України. Таким чином відбувається деіндустріалізація міст та регіонів, яка визначила промисловий потенціал України. Це суттєво впливає сьогодні та в майбутньому на розміщення продуктивних сил на території України та визначить можливість повернення людей у ці міста та промислові райони.

Таким чином, війна для України сьогодні – це не просто нинішні втрати людей та економіки, це довгострокові негативні наслідки та обмеження майбутнього розвитку на довгі роки вперед.

1.2. Актуальні проблеми забезпечення сталого розвитку території України

Недостатня опрацьованість, слабка ефективність механізмів регіональної політики сталого розвитку територій загострюють проблеми як соціально-

економічного, і екологічного розвитку. Формування сучасної системи державного управління та адміністрування в Україні потребує аналізу наукових підходів.

Аналіз досягнень вчених у вивченні державного управління та управління показує, що у науковій літературі виявляється відмінність у теоретичних підходах до цих понять, що, на наш погляд, пов'язано з наявністю розбіжностей у трактуванні дефініцій. поняття «менеджмент» та «адміністрація» у довідковій літературі, у джерелах з різних галузей наукових знань.

Управління – це цілеспрямована взаємодія суб'єкта та об'єкта, що здійснюється у формі прийняття та реалізації рішень, виконання функцій та супроводжується домінуванням відносин підпорядкованості, що характеризується залежністю об'єкта від суб'єкта, централізацією, відповідальністю предмет для стану існуючої системи [30]. Управління передбачає необхідність у процесі його реалізації, безумовне виконання та прийняття управлінських рішень, обмеження прав суспільства [23].

Адміністрування – це цілеспрямоване співробітництво державного управління з юридичними та фізичними особами з метою забезпечення виконання нормативних актів та виконання функцій: планування, що задає напрямки розвитку, створення правових та економічних умов тощо. для реалізації інтересів учасників взаємодії, розподіл праці, співробітництво та координація діяльності, контроль результатів.

Відносини, що супроводжують управління, характеризуються підпорядкованістю закону, а не суб'єкту, децентралізацією, узгодженням інтересів учасників процесу, відповідальністю суб'єкта та об'єкта за стан існуючої системи [36]. Адміністрування - це форма надання управлінських послуг, що враховує інтереси суспільства [23].

Публічне управління – це діяльність органів державного управління, органів місцевого самоврядування, представників приватного сектору та інститутів громадянського суспільства в рамках встановлених законом повноважень та функціональних завдань у сфері формування та реалізації управлінських рішень, які

мають суспільне значення, політики розвитку держави та територіальні одиниці його управління [3].

Публічним адмініструванням є вид організаційно-розпорядчої діяльності державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування, яка спрямована як на підготовку, так і впровадження публічно-управлінських рішень, управління персоналом, надання публічних послуг.

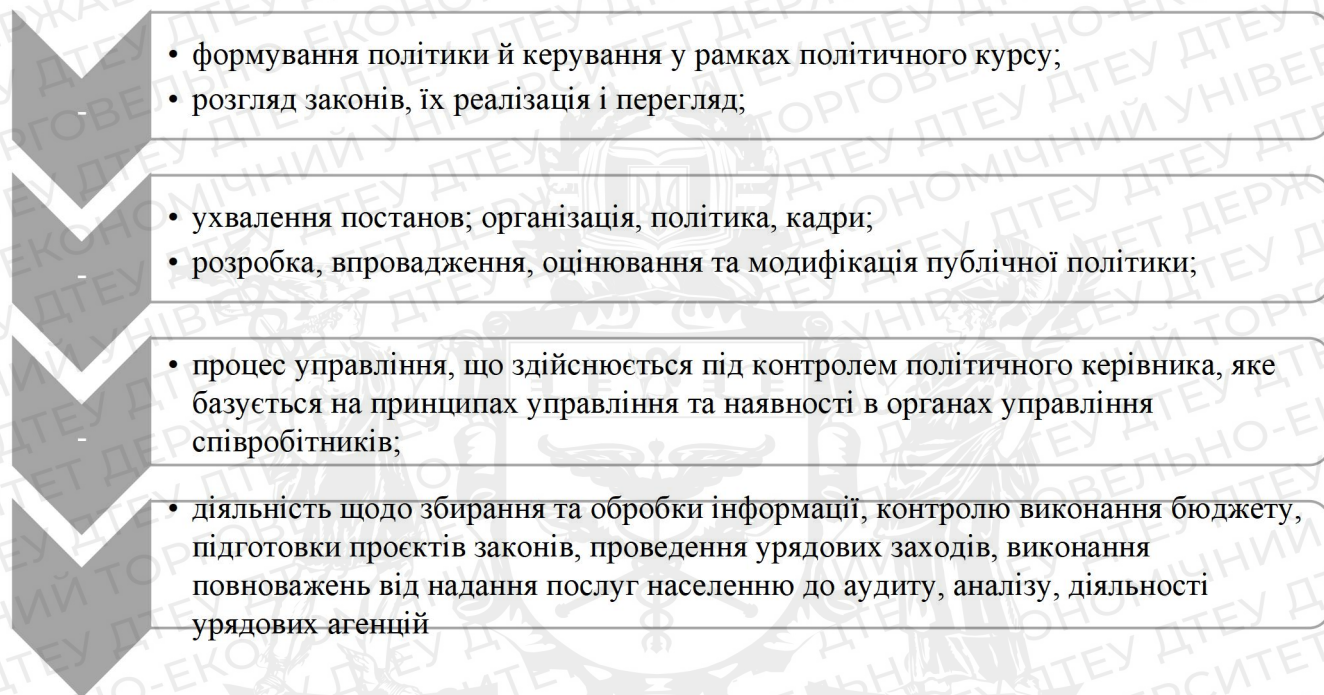
Публічне управління передбачає «роздержавлення» управлінських функцій, передачу значної частини від держави іншим громадським суб'єктам з досягнення більш ефективного управління суспільством, його впорядкованості і спрямованості для досягнення поставлених стратегічних цілей. Що стосується визначення державного управління, то воно визначається як технічна складова управління, яка має здійснюватися на професійному рівні та ставитиметься до залучення недержавних партнерів до спільного вирішення проблем [6].

Н. Обушна визначає державне управління як вплив суб'єкта управління, що володіє публічною владою, на об'єкт - суспільство (суспільні відносини, процеси) відповідно до закріплених за ним суспільно значущих функцій і повноважень. Вчений зазначає, що таке управління виникає внаслідок суспільного договору між державою та суспільством, коли владою наділяються органи влади та чиновники.

Суб'єктом та об'єктом державного управління, на його думку, є громадянське суспільство, громадські органи та об'єднання та органи державної влади [13].

Ю. Лях розглядає державне управління як професійну діяльність державних службовців, яка охоплює діяльність, спрямовану на реалізацію рішень, які приймає уряд. Він зазначає, що у процесі державного управління приймаються рішення, які реалізуються державними службовцями, посадовими особами органів місцевого самоврядування, представниками бізнесу та громадськості, та наголошує, що державне управління – це процес вивчення, формування та реалізації директив державної політики [14].

М. Колесникова зазначає, що державне управління є складовою державного управління, метою якого є розвиток держави на основі демократії з використанням ефективних методів та технологій управління та забезпечення громадян світовими стандартами [25]. Вчені виокремлюють такі складові змісту публічного адміністрування (рис. 1.3)

Ри

с. 1.3 Складові змісту публічного адміністрування

Джерело: складено на основі [14]

До основних форм публічного управління та адміністрування вчені відносять вказані на рис. 1.4.

До характеристик державного управління належать: забезпечення виконання державних рішень; застосування як демократичних, так і суспільних, ліберальних форм та методів управління соціально-економічним та соціальним розвитком країни (рис 1.5) [30].

Науковий розвиток перед державним управлінням та управлінням вимагатиме визнання його принципів, функцій, методів та механізмів. Принципи державного управління служать фундаментальною, базовою засідкою, в якій відображаються

характерні ознаки законів та закономірностей управління, що можна робити в адміністративній діяльності [1].

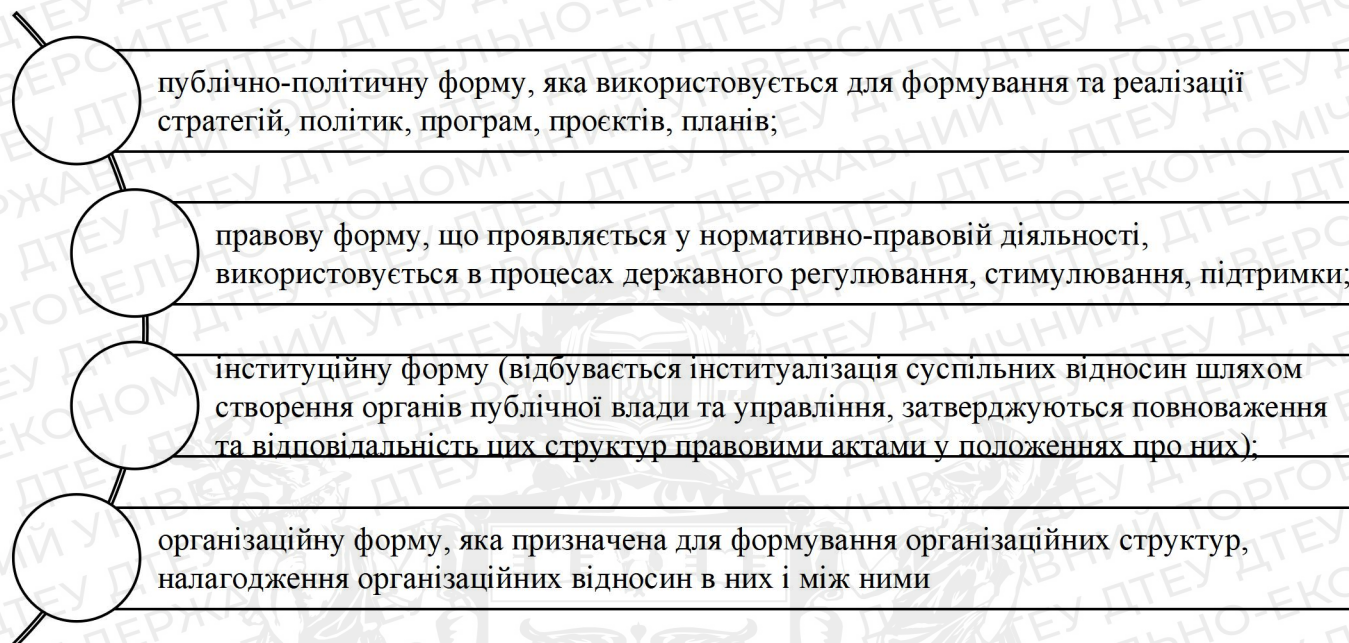

Рис. 1.4 Основні форми публічного управління та адміністрування

Джерело: складено на основі [10]

Що ж до принципів системи державного управління, то вони є керівними правилами, що відображають зміст нормативно-правових актів і мають бути закріплені у певних правових документах та використовуються в діяльності фахівців з управління.

Функції управління є окремі напрями управлінської діяльності у процесі поділу праці, різняться за змістом, конкретних форм і методів розвитку об'єктів і на них. управління [1].

Функції управління – це сукупність завдань, визначених законом чи виданими підставі актами, завдань, виконуваних органами структури державної влади [1].

Методи державного управління визначаються як методи або системи методів, що використовуються в державному управлінні для вирішення завдань та досягнення цілей, та розробляються на основі знання принципів та закономірностей

його дії та її розвитку. Виділяючи економічні, соціальні, державно-політичні, гуманітарні та екологічні методи державного управління [20, с.86].

Методи державного управління визначаються як способи реалізації управлінських функцій у вигляді діалогічно-організаційного та організаційно-управлінського впливу суб'єкта управління на поведінку та соціальну діяльність керованого об'єкта з метою реалізації їх узгоджених інтересів. До методів державного управління належать адміністративні, економічні та правові методи [10].

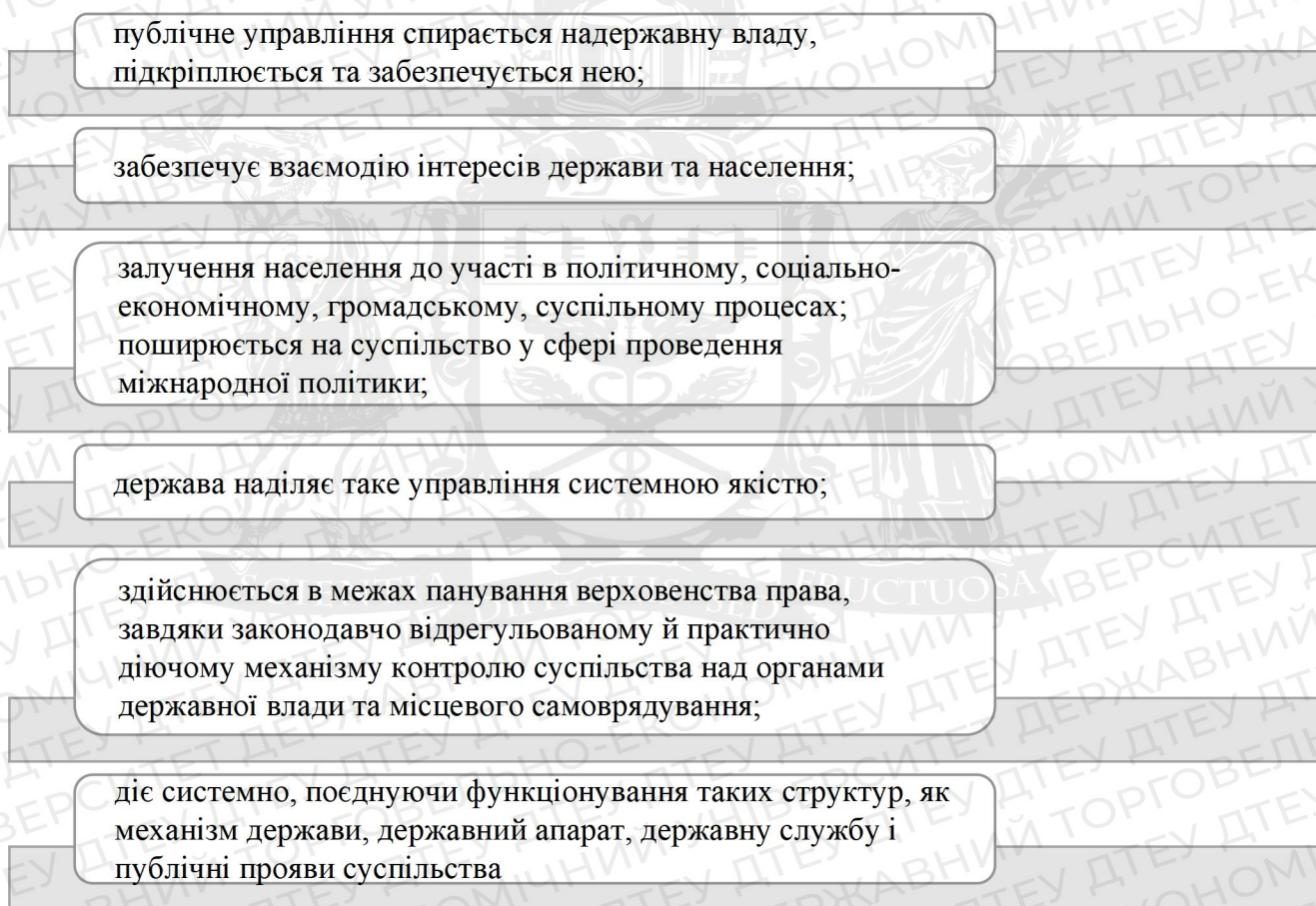

Рис. 1.5 Особливості публічного управління

Джерело: складено на основі [30]

Механізми публічного управління – це сукупність коштів, методів та важелів держави, спрямованих на формування, реалізацію та досягнення пріоритетних цілей у сфері державного управління, заснованих на засадах наукової обґрунтованості,

об'єктивності, сумлінності, послідовності та чіткої узгодженості. Дії органів державного управління та взаємодія об'єктів державного управління [2].

Механізми публічного управління - система принципів, форм, методів та засобів здійснення процесу державного управління органами державного управління та спрямована на механізми державного управління, за допомогою яких здійснюється суб'єкт державного управління, за допомогою сукупності методів, методів, або важелі, що впливають на об'єкт управління задля досягнення мети [3].

Сучасне державне управління та адміністрування в Україні має здійснюватися з урахуванням останніх тенденцій розвитку територій, їхнього потенціалу та бути стратегічно орієнтованим на їх сталий розвиток. Що ж до сутності сталого розвитку, то воно проявляється у якісних змінах територій, що розвиваються на засадах ефективного демократичного управління на місцевому рівні, що дозволяє перейти на новий, якісний рівень.

Щоб мати можливість вивести територіальну громаду на траєкторію сталого розвитку, необхідно визначити ресурсну забезпеченість території, а також збалансувати економічні, соціальні та екологічні інтереси суб'єктів політики місцевого розвитку, аналізувати ситуацію, що склалася в різних галузях економіки тієї чи іншої території.

Стійкий розвиток визначається факторами економічного зростання, які його забезпечують, тобто факторами пропозиції, попиту та факторами розподілу, але в той же час такий розвиток охоплює набагато ширше їхнє коло, а саме: розвиток науки, техніки, інформації послуги, фактори (політичні, соціально-економічні, екологічні), які в сукупності є джерелами сталого розвитку [1].

В умовах розвитку сучасної держави в Україні зростає значення державного управління та управління у забезпеченні сталого розвитку територій, актуалізуються питання підготовки, прийняття та реалізації управлінських рішень. Практика управління свідчить про необхідність застосування нових підходів до державного управління та адміністрування у контексті забезпечення сталого розвитку територій.

В даний час все більшого значення набуває концепція збалансованого (стійкого) розвитку, яке спрямоване на інтеграцію соціальної, економічної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю вирішення екологічних проблем та врахування екологічних проблем у процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку територій [18].

Основні сучасні проблеми публічного управління та адміністрування в Україні вказані на рис. 1.6.

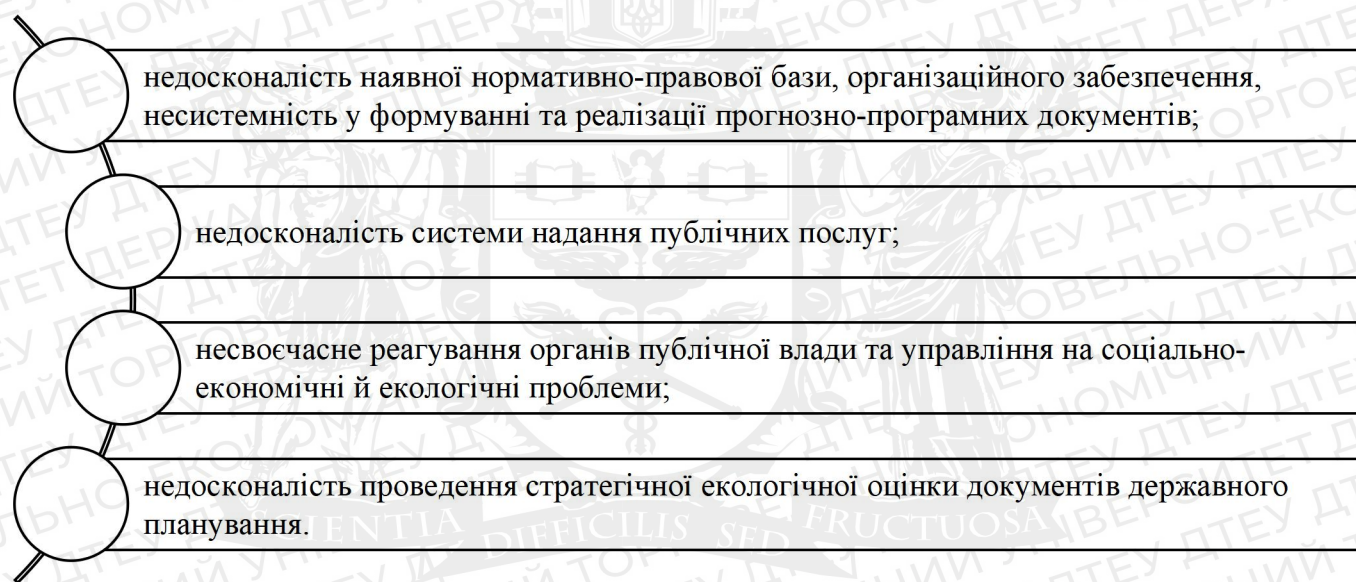

Рис. 1.6 Основні проблеми публічного управління та адміністрування в Україні

Джерело: складено на основі [10]

В умовах глобальних викликів все більшу увагу слід приділяти забезпеченню сталого розвитку територій, своєчасному реагуванню органів державної влади та управління на соціально-економічні та екологічні проблеми, забезпечення взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування, компаній громадянського суспільства. Особливу увагу слід приділити також стратегічній екологічній оцінці документів державного планування.

Наразі розпочаті реформи, що стосуються всіх сфер життєдіяльності, висувають нові вимоги до здійснення державного управління та адміністрування в

Україні з метою забезпечення сталого розвитку територій. У Національній економічній стратегії на період до 2030 року визначені принципи, орієнтири, цінності в економічній політиці, до яких віднесено й інституційну спроможність («держава, що здатна забезпечити розвиток»).

Виклики і бар'єри на шляху досягнення стратегічної цілі «Підвищення інституційної спроможності місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та агенцій регіонального розвитку для ефективного забезпечення розвитку регіонів і територіальних громад» вказані на рис. 1.7.

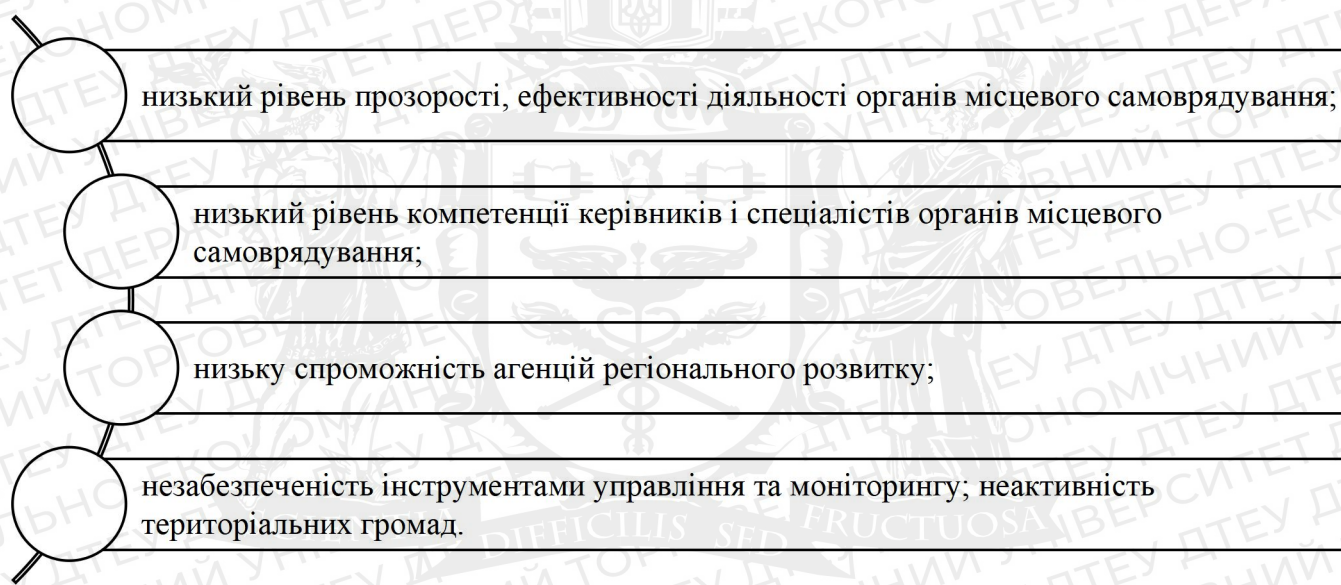

Рис. 1.7 Проблеми підвищення спроможності місцевого самоврядування

Джерело: складено на основі [5]

Насамперед це пов'язано з низькою участю членів місцевого самоврядування у процесах прийняття рішень, відсутністю цілей діяльності, незнанням населенням структури органів місцевого самоврядування та планів розвитку територій, відсутністю інституційного досвіду управління проектами розвитку, стратегічними плануваннями та відсутністю якісної системи навчання управлінню земельними ресурсами; мізерна доступність статистичних даних місцевих автономій; оцифрування територіальних даних територій; невиконання регіональними

агентствами розвитку покладених на них завдань у зв'язку з частковим дублюванням їх функцій [24].

Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні спрямована на визначення напрямків, механізмів та умов формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади з метою створення та підтримки життєвого середовища в її володінні правом. середовище громадян, створення інститутів прямої демократії, задоволення інтересів громадян у сферах життя, надання якісних доступних державних послуг, гармонізація інтересів держави та територіальних колективів.

Одним із результатів, очікуваних від реалізації, є: економічний та соціальний розвиток регіонів та органів місцевого самоврядування; стимулювання економічного розвитку територій; зміцнити організаційну, правову та матеріальну спроможність регіональних та місцевих органів влади; доступність та якість державних послуг [33].

Області та територіальні громади мають стати основою відновлення економічного зростання в Україні через процвітання країни – підвищення економічної самостійності регіонів та територіальних громад, підтримка їх економічного розвитку, створення умов для якісних змін, посилення діяльності, забезпечення довгострокової конкурентоспроможності регіонів. та територіальні громади. Слід враховувати вплив глобалізації на розвиток суб'єктів та державного управління.

РОЗДІЛ 2.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

2.1. Напрями удосконалення процесу забезпечення розвитку території

Введення воєнного стану завжди викликає шок у різних сферах життя держави та суспільства. Це пов'язано як з інституційно-правовими змінами, що відбуваються в даному випадку, так і з основною причиною введення такої держави - військовою агресією ззовні, а, отже, і з швидкою трансформацією низки неформальних інститутів.

Досвід інших країн показує, що основними викликами, з якими стикаються країни під час військових дій на своїй території, є: руйнування усталених механізмів управління, різка зміна структури економіки, втрата значної частини доходів бюджету, загострення соціально-демографічних проблем, зростання бідності, інфляції, а також зниження інвестиційної активності підприємств.

Так, Грузія, яка у 2008 році, як і сьогодні Україна, зіткнулася з військовим вторгненням росіян, зіткнулася з необхідністю відшкодування збитків, завданих війною місцевій інфраструктурі, необхідністю забезпечити продовольством та житлом велику кількість вимушених переселенців. залишити свої будинки під час війни. а також посилення тиску на владу з боку опозиції та значної частини населення [15].

Війна 1991-1995 років змусила Хорватію відмовитися від субсидування низки дотаційних галузей з часів соціалізму, які в умовах ринкової економіки мали збанкрутувати у 1980-ті роки (наприклад, суднобудування). Крім того, країна була змушена прискорити ліберальні реформи, зокрема, дерегулювати ціни і зняти деякі обмеження в торгівлі [16].

Ізраїль, для якого війна 50-х років минулого століття, а також Хорватії та України фактично стала війною за незалежність, зосередився на реалізації «нової економічної політики». Таким чином, з 1952 р. у країні було скасовано розподільчу систему та державне регулювання цін.

Водночас у країні реалізовано низку великих інфраструктурних проєктів, у тому числі будівництво нових підприємств у сфері енергетики, Національного ізраїльського водопроводу, розвиток портів та ін. Значні державні інвестиції пішли в аграрний сектор та легку промисловість. Протягом наступного десятиліття пріоритет надавав розвитку військово-промислового комплексу.

В результаті Ізраїль є одним із світових лідерів військової промисловості, яка стала головним роботодавцем країни. Окрім того, експорт зброї став важливим джерелом бюджету Ізраїлю [16]. З точки зору вдосконалення системи державного управління в умовах воєнного стану та на повоєнному етапі розвитку представляє інтерес та досвід різних держав світу щодо створення мобілізаційних механізмів забезпечення життєдіяльності держави в умовах воєнного часу. У цьому контексті дуже показовим є досвід того ж Ізраїлю, а також Швейцарії.

Наприклад, в Ізраїлі за рахунок мобілізаційного резерву, до якого входять усі колишні військовослужбовці (а на військову службу в країні призиваються всі здорові чоловіки 18-29 років та незаміжні дівчата 18-24 років, придатні за станом здоров'я), армія на 200 000 військових, до 800 000 добре навчених воїнів може розвинути за досить короткий термін [17].

Швейцарська армія формується за змішаною системою за рахунок офіцерів-контрактників та призовників. Призовники становлять резерв армії: призову підлягають усі громадяни чоловічої статі, він зазвичай триває 260 днів із розбивкою на 10 років. Сьогодні швейцарська армія налічує близько 140000 осіб (з них близько 25 000 контрактників та офіцерів). Проте щоденний мобілізаційний резерв цієї армії становить понад 600 тисяч солдатів (а за два дні країна може перекинути майже два мільйони бійців, і це за населення 8,6 мільйона осіб).

Фактично, Швейцарія не містить постійної армії, а спирається на озброєний народ. Військова служба проходить через тимчасові збори, що, безумовно, зручно для призовників і недорого для держави. Істотною перевагою такої армійської кадрової системи є постійний зв'язок армії з населенням, зручність служби, зв'язок начальника з підлеглими, швидкість та простота мобілізації [35].

Водночас, слід зазначити, що на сьогоднішній день в Україні неможливо повною мірою використати описаний досвід інших країн. Насамперед це пов'язано з тим, що країна вже перебуває в активній фазі бойових дій. Крім того, слід звернути увагу на низку інституційних проблем, що гальмують, а іноді й перешкоджають переходу на нові стандарти державного управління в умовах підвищення рівня обороноздатності країни.

Насамперед слід звернути увагу на фактичну незавершеність адміністративно-територіальної реформи, яка обтяжена наростанням в Україні інституційних диспропорцій у взаєминах органів державної влади та органів місцевого самоврядування різного рівня.

По-друге, розподіл управлінських функцій між органами державної влади, органами місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства щодо реалізації своїх повноважень у сфері державного управління у нашій країні недостатньо врегульований. Причому це позначається не лише на організації суспільного життя, а й на господарських навичках, а також на роботі щодо формування мобілізаційного резерву та діяльності у сфері забезпечення безпеки.

По-третє, в Україні система військового обліку, включаючи створення мобілізаційного резерву, до ладу не переглядалася з радянських часів. У результаті ні органи державної влади, ні органи місцевого самоврядування, ні навіть інститути громадянського суспільства не залучені до цього процесу належним чином.

Навіть функціонування інституту територіальної оборони, формування якого розпочалося буквально напередодні повномасштабного вторгнення російських військ на територію України, не врегульовано належним чином, що вже призвело до

ухвалення нових нормативно-правових актів із цього питання. питання під час воєнного стану.

По-четверте, ситуація ускладнюється корупцією та іншими інституційними дисфункціями, що перешкоджають ефективності механізмів державного управління в Україні. Насамперед йдеться про опортуністичну поведінку громадян та чиновників. Наприклад, останнім часом почастишали випадки зловживань, пов'язаних із ухиленням від сплати податків, розподілом гуманітарної допомоги, розподілом земельних ресурсів, виїздом чоловіків працездатного віку за кордон тощо.

Враховуючи вказану сьогодні першорядну важливість, дедалі більшого значення набуває підвищення ефективності державного управління на основі впровадження таких інституційних норм регулювання даної сфери, властивих розвиненим країнам світу. Це насамперед нові підходи до стратегії розвитку держави та її регіонів.

Таким чином, Державна стратегія регіонального розвитку України має визначити стратегічні пріоритети розвитку якщо не для кожного регіону, то хоча б для їх окремих груп: прикордонних з ЄС, прикордонних з Росією та Білоруссю, приморських, центральних, які торкнулися бойових дій тощо. Алгоритм цього процесу передбачає виконання п'яти послідовних кроків (рис. 2.1).

по-перше, визначення у Державній стратегії регіонального розвитку місця та значення кожного окремого великого;

по-друге, формування стратегій розвитку для кожної з областей у межах цих великих регіонів;

по-третє, розробка стратегій розвитку для окремих районів і територіальних громад у контексті розроблених обласних стратегій;

по-четверте, затвердження щорічних планів розвитку для кожного регіону, району та громади;

по-п'яте, формування обласних, районних та місцевих річних бюджетів, в яких мають бути передбачені видатки на реалізацію зазначених річних планів розвитку.

Рис. 2.1 Алгоритм впровадження інституційних стандартів публічного управління

Джерело: складено на основі [27]

З іншого боку, гармонізація стратегічного планування регіонального розвитку на державному, регіональному, субрегіональному та місцевому рівнях має досягатися шляхом одночасної розробки річних планів розвитку кожного з об'єктів стратегічного планування. Належне складання бюджету має бути невід'ємною частиною цих планів. На рис. 2.2 представлені основні механізми інституційних змін, покликани полегшити цей процес.

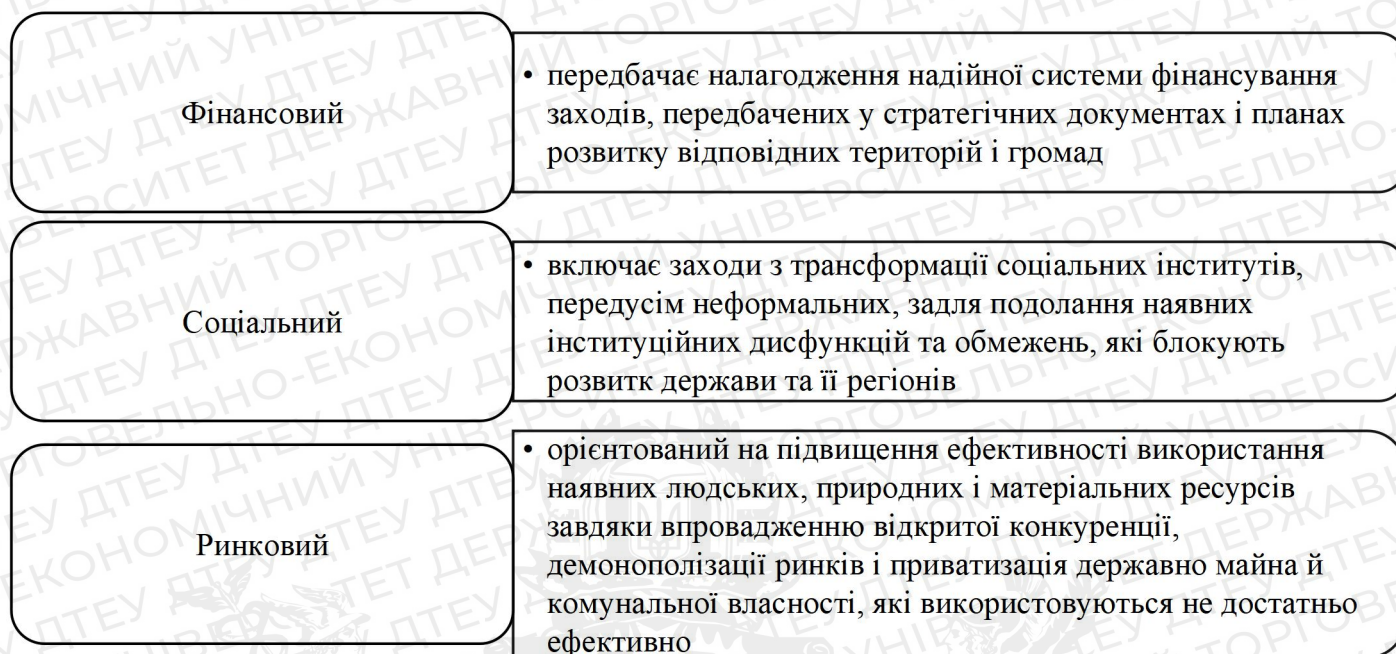

Рис. 2.2 Основні механізми інституційних змін

Джерело: складено на основі [16]

При цьому під час планування стратегії розвитку органів місцевого самоврядування слід враховувати основні положення існуючих стратегій розвитку відповідних районів та областей.

Реалізація описаної моделі стратегії передбачає поєднання зусиль різних ланок системи державного управління: органів державної влади, органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства.

2.2. Розроблення комплексу заходів щодо сприяння ефективності та розвитку територій

Відновлення України – це не тільки й не так відновлення того, що було зруйновано ворогом, це відновлення повноцінного життя в містах та селищах, формування нової економіки з урахуванням нових реалій (Додаток В).

Тому очевидно, що першочерговим стратегічним завданням, яке слід вирішувати за допомогою діяльності органів влади різного рівня, бізнесу, науки та громадськості, є розробка плану заходів щодо повоєнного відновлення та розвитку

України, а також мають бути доступні пошукові ресурси для його успішної реалізації.

Відповідно до Указу Президента від 21 квітня 2022 р. № 266/2022 «Питання Національної ради з відновлення від наслідків війни» таку роботу вже розпочато за 24 напрямками [27].

Найдорожчими проектами є:

- «Відновлення та модернізація житла та інфраструктури регіонів» – 150–250 млрд дол. США;
- «Розширення та інтеграція логістики з ЄС» – 120–160 млрд дол. США;
- «Енергетична незалежність та Зелений курс» – 130 млрд дол. США;
- «Забезпечення макрофінансової стабільності» – 60–80 млрд дол. США;
- «Забезпечення конкурентного доступу до капіталу» – 75 млрд дол. США (рис. 2.4).

Основні джерела залучення коштів на фінансування проектів Плану відновлення України наведено на рис. 2.5.

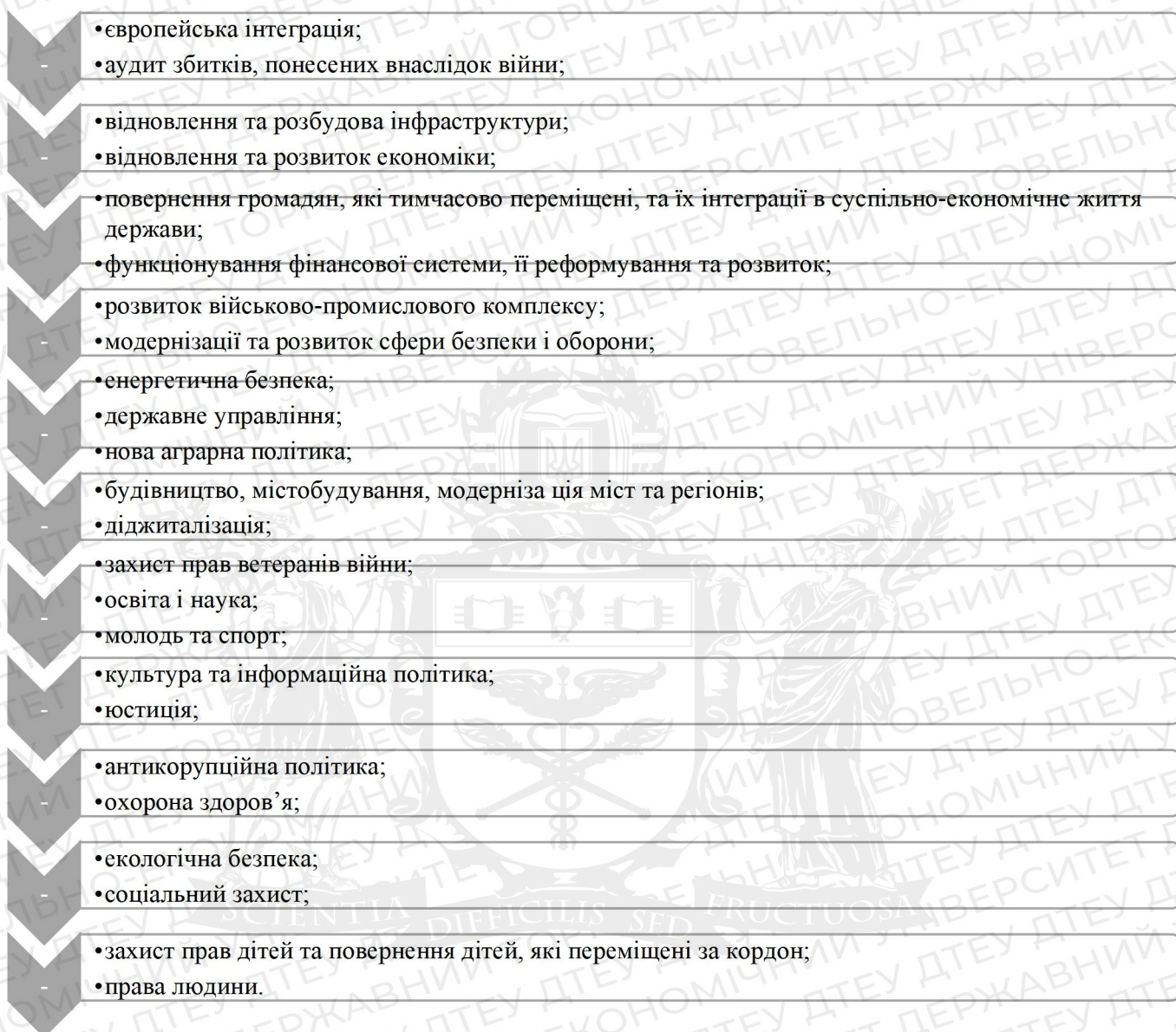

Рис. 2.3 Основні напрямки післявоєнного відновлення України відповідно до Указу Президента від 21 квітня 2022 р. № 266/2022 «Питання Національної ради з відновлення від наслідків війни»

Джерело: складено на основі [17]

Як сказано у документі «План відновлення України», для досягнення найбільш ефективного результату у відновленні країни цей процес має ґрунтуватися на п'яти основних засадах, таких як:

- 1) негайний початок та поступовий розвиток;
- 2) справедливо збільшувати добробут;

- 3) інтеграція до ЄС;
- 4) відновлення кращого, що було, у національному та регіональному масштабі;
- 5) стимулювання приватних інвестицій.

рис. 2.4 Орієнтовна вартість проєктів відбудови України

Джерело: складено на основі [16]

На рис 2.5 вказані основні джерела відбудови України в процесі реалізації «Плану відновлення України».

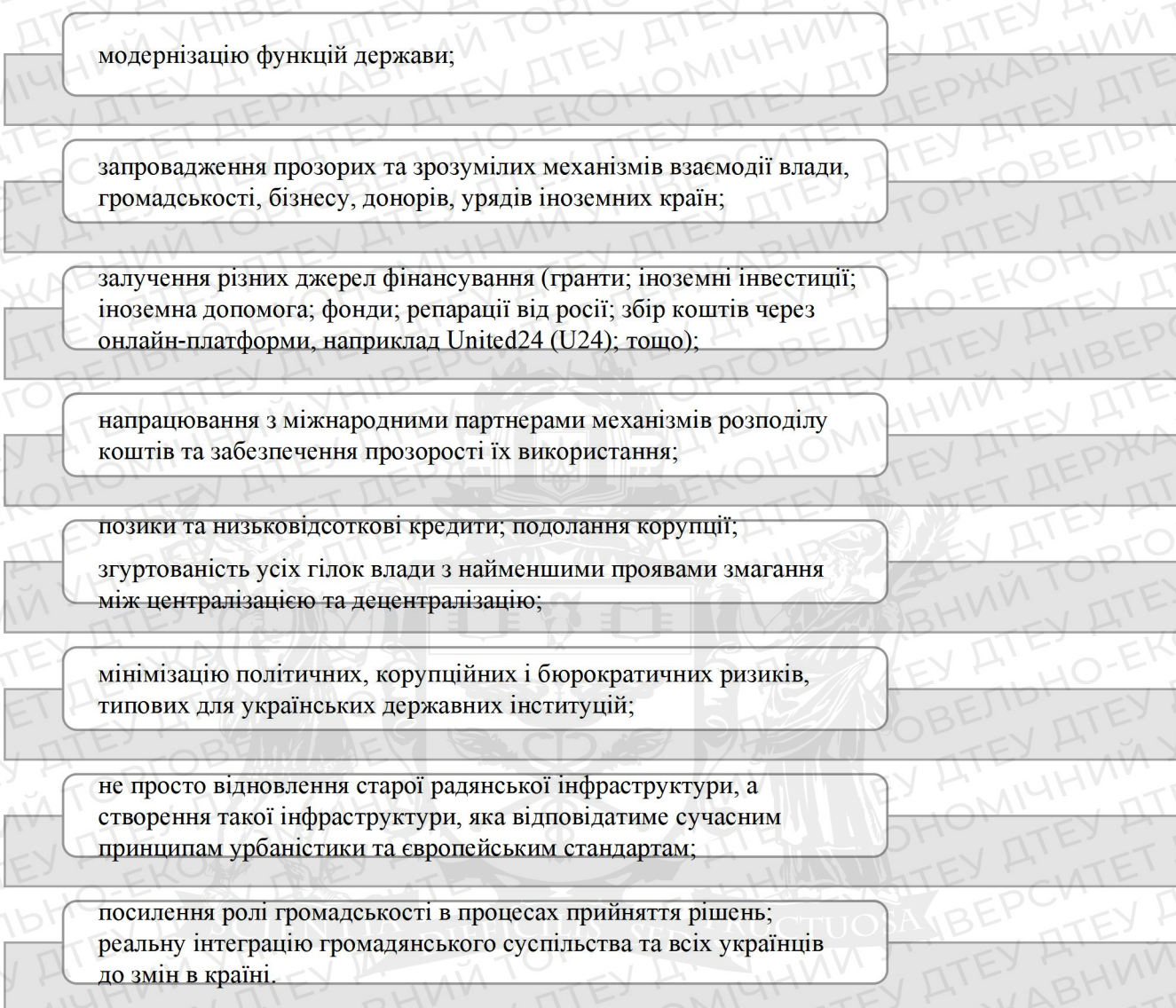

Рис. 2.5 Джерела фінансування проектів Плану відновлення України

Джерело: складено на основі [17]

Поки «План реконструкції України» доопрацьовується Кабінетом Міністрів України, органам державної влади та місцевого самоврядування необхідно працювати та приймати невідкладні рішення для забезпечення життя країни та подолання гуманітарних криз, які українці можуть через дії протистоїть Росія. Основою для їх реалізації є спрощений воєнний час та вдосконалене законодавство України (рис. 2.6).

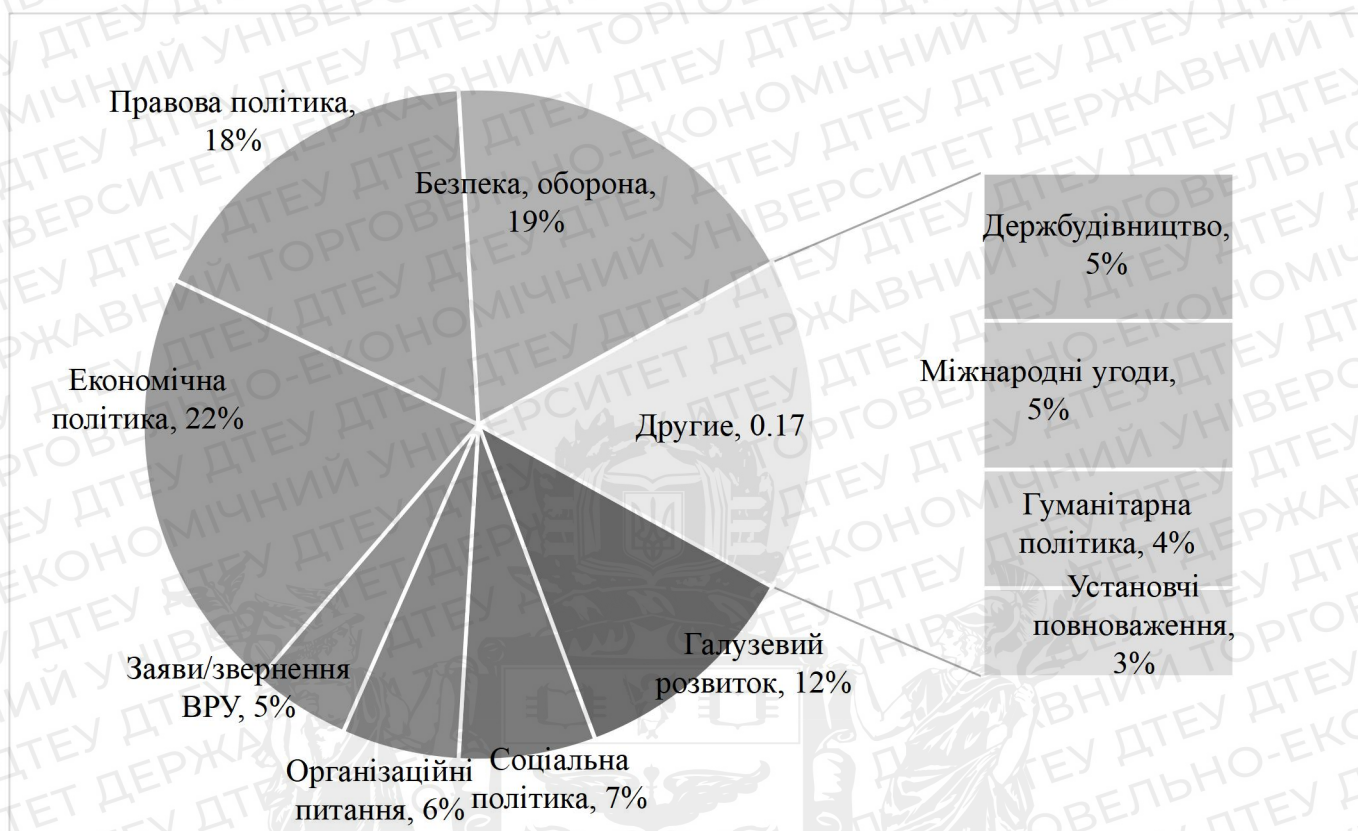

Рис. 2.6. Законодавчі ініціативи з 24 лютого по 21 червня 2022 р.

Джерело: складено на основі [9]

Проте в умовах війни багато положень чинного у мирний час законодавства, які регулювали вступ громадян України на державні посади до державних органів, стало неможливо реалізувати, враховуючи реалії воєнного стану в країні. Постало питання про вдосконалення чинної нормативно-правової бази шляхом внесення комплексу змін, які стануть недійсними після припинення/скасування військового стану. На рис. 2.7 відмічені найголовніші зміни процедури вступу громадян України на посади державної служби в державних органах.

Крім того, Указом Президента від 24 лютого 2022 р. № 68/2022 на базі обласних, районних та Київської міської державних адміністрацій було утворено тимчасові державні органи – військові адміністрації, які мають особливі повноваження та підпорядкування, а посади державних службовців можуть замінюватися особами певної категорії (військовослужбовцями військових формувань;

особами рядового і начальницького складу (правоохоронних органів, служби цивільного захисту)).

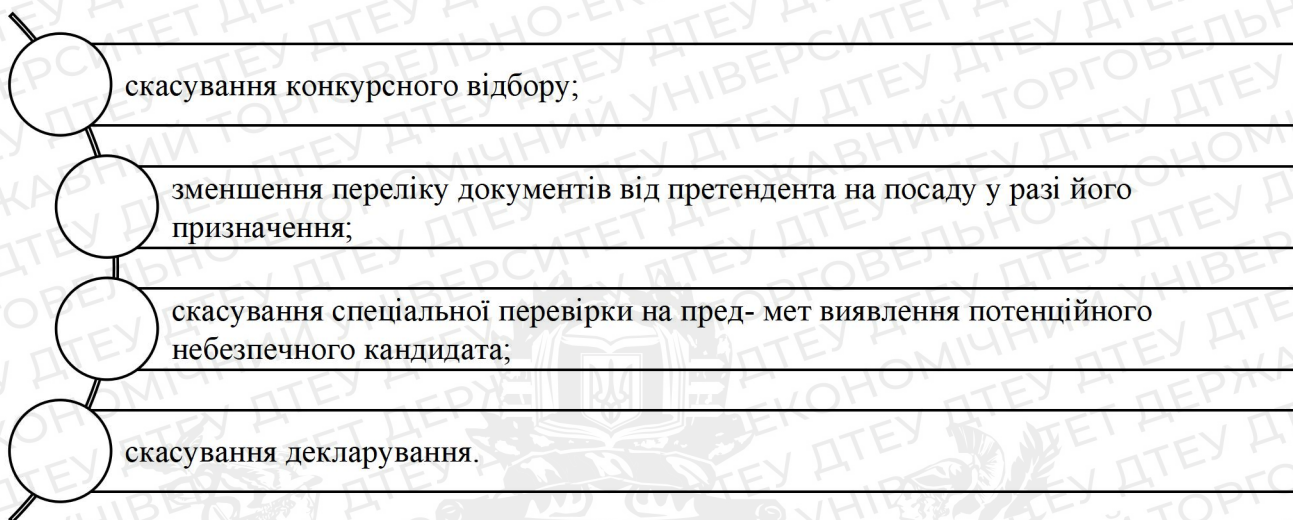

Рис. 2.7 Напрями удосконалення вступу громадян України на посади державної служби в державних органах

Джерело: складено на основі [5]

Під час війни управлінський акцент зміщується з політичного на військовий та забезпечення обороноздатності. Важливо, що спрощення процедури призначення державні посади у військових адміністраціях дозволило зберегти керованість державою за умов зростаючої невизначеності і непередбачуваності за умов російської військової агресії.

Гаступний стратегічний вектор - відновлення економіки держави, переміщення компаній з територій, близьких або бойових дій, що знаходяться в зоні, в безпечні райони Західної України. Для допомоги підприємствам реалізувати це Урядом України з березня 2022 р. було запущено «Програму релокації підприємств» [2839]. До Програми може долучитися будь-яке підприємство, яке має на меті здійснити повну або часткову релокацію своїх потужностей з регіонів, які постраждали від бойових дій.

Переміщення підприємств здійснюється в дев'ять регіонів України (Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Тернопільська, Хмельницька,

Чернівецька, Вінницька, Волинська та Рівненська області) трьома способами: самостійно; силами АТ «Укрзалізниця»; силами АТ «Укрпошта» [38].

Станом на 30 серпня 2022 року 725 компаній переїхали, із них 528 уже відновили роботу на новому місці. Серед них найбільша частка підприємств припадає на оптову та роздрібну торгівлю – понад 40% (від загальної кількості розподілених підприємств) та обробну промисловість – 30%.

Крім того, 7% складають компанії у сфері інформації та телекомунікацій, 6% – професійної, наукової та технічної діяльності, 4% – будівництва. У регіональному розрізі переселення підприємств має таку структуру: Львівська область – 29% переміщених підприємств, Закарпатська область – 18%, Чернівецька область – 13%, Тернопільська область – 8% та Хмельницька область – 7,6% [32].

Зазначимо, що третій стратегічний вектор крім просто фізичної релокації бізнесу передбачає ще кілька напрямів (рис. 2.8).

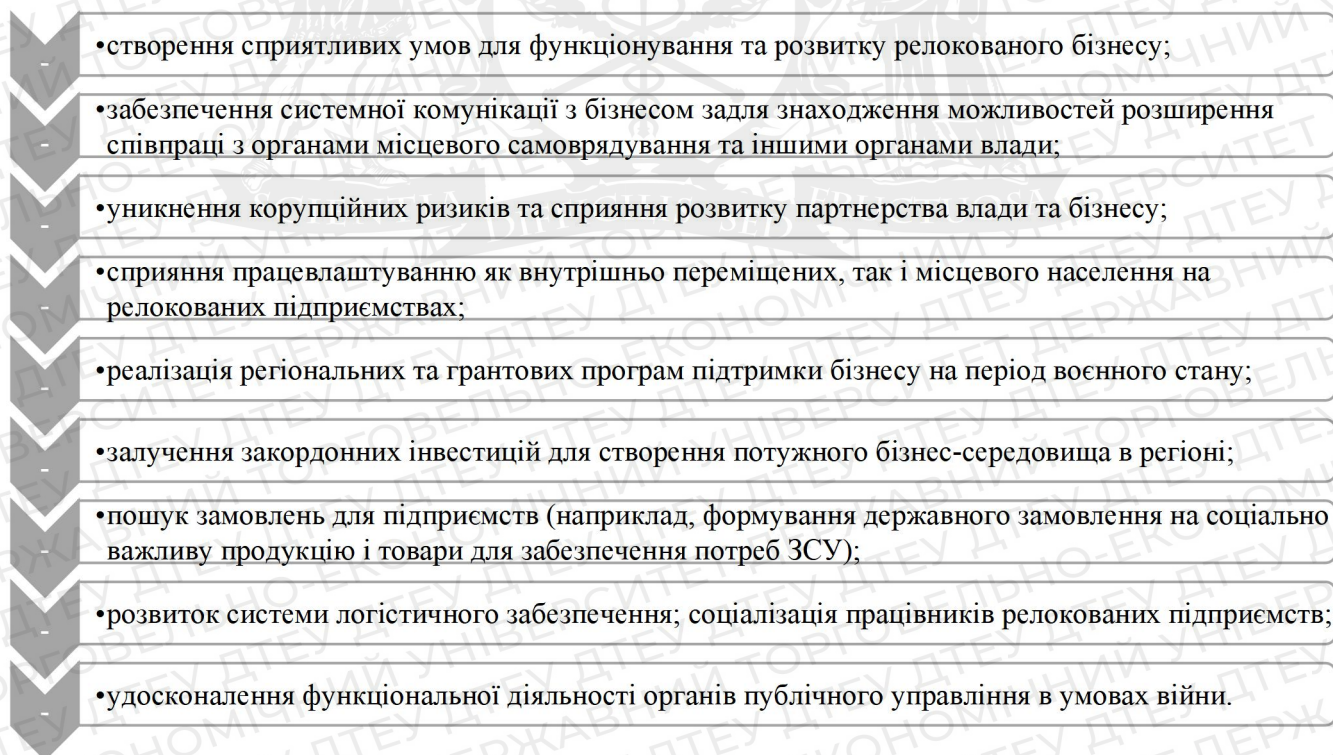

Рис. 2.8 Стратегічний вектор релокації бізнесу

Джерело: складено на основі [27]

Ще одним стратегічно важливим напрямом є посилення місцевої влади. Робота органів місцевого самоврядування під час війни ще раз продемонструвала важливість децентралізації і проведена реформа виправдалася. Однак необхідно визначити коло першочергових завдань, на вирішення яких має бути спрямована діяльність органів місцевого самоврядування регіонів та територіальних громад, а також визначити підходи, методи та інструменти, які сприятимуть зміцненню потенціалу територіальних громад.

Слід зазначити, що задля досягнення місцевими адміністраціями максимальної ефективності у процесі управління потенційними ресурсами своїх територій необхідно здійснити такі дії (рис. 2.9)

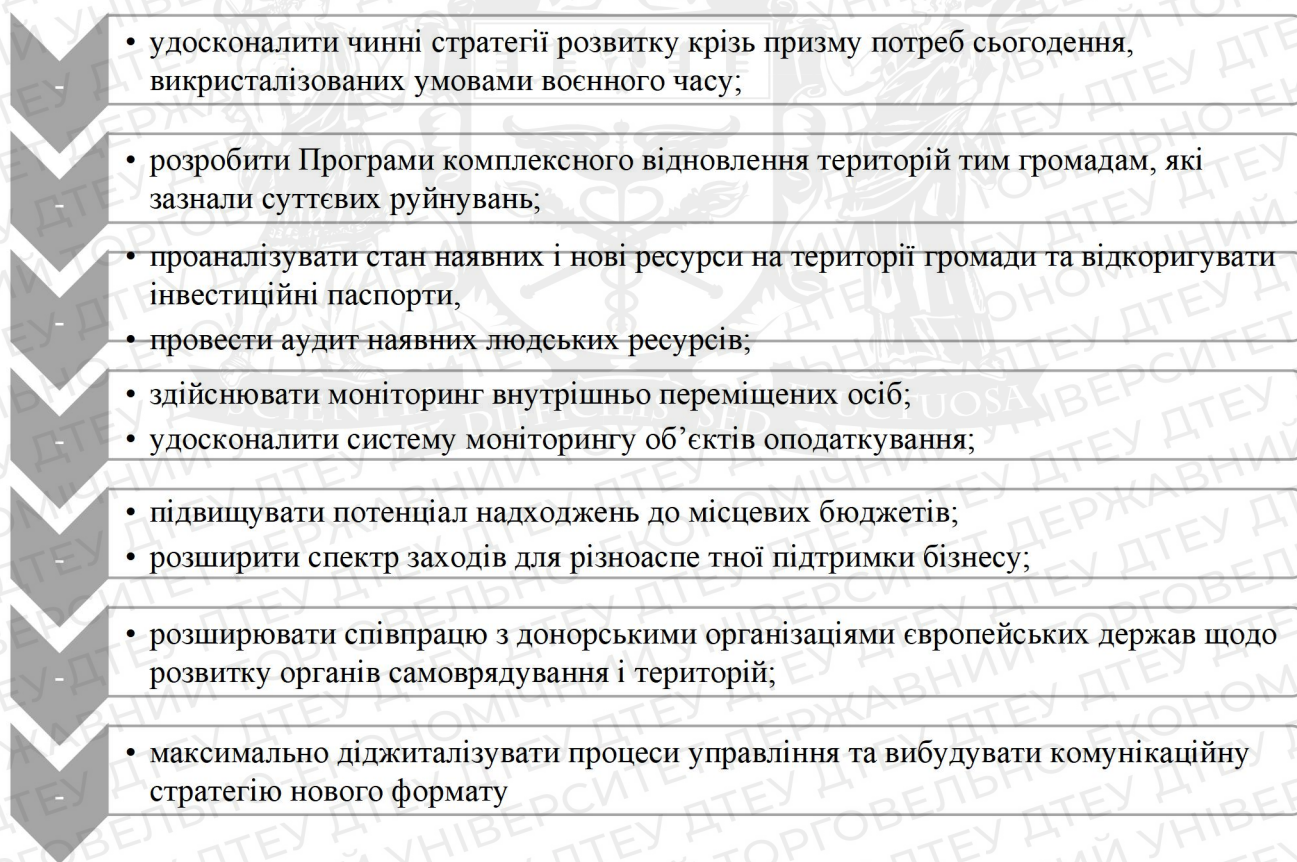

Рис. 2.9 Напрями підвищення ефективності місцевого самоврядування

Джерело: складено на основі [17].

Також стратегічно важливим є забезпечення результативної та ефективної комунікації між органами влади різних рівнів, між органами державної влади та

громадськiстю. Аджe використання iнформацiйних технологiй та масова диджиталiзацiя суспiльства докорiнно змiнюють модель взаємодiї з владою, спосiб та якiсть комунiкацiї.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Бойові дії на території України призвели до низки викликів для органів влади всіх рівнів та населення, які потребують переосмислення пріоритетів розвитку, форм та методів роботи та життєвих цінностей. Але кожна криза створює нові можливості. Тому має відбутися консолідація влади, бізнесу та громадянського суспільства в єдиний потужний інструмент боротьби з агресором та використання цих нових можливостей.

У разі воєнного стану зростає значення оптимізації процесів управління державою та її регіонами. Це ставить нові завдання перед системою державного управління в Україні. Насамперед необхідно налагодити ефективну взаємодію органів державної влади, органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства з метою подолання існуючих інституційних проблем, що перешкоджають адаптації країни до умов воєнного стану, а також обмежують перспективи її економічного розвитку. на повоєнному етапі.

Сучасне державне управління та адміністрування в Україні має здійснюватися з урахуванням останніх тенденцій розвитку територій, їхнього потенціалу та бути стратегічно орієнтованим на їх сталий розвиток. Що ж до сутності сталого розвитку, то воно проявляється у якісних змінах територій, що розвиваються на засадах ефективного демократичного управління на місцевому рівні, що дозволяє перейти на новий, якісний рівень.

Щоб мати можливість вивести територіальну громаду на траєкторію сталого розвитку, необхідно визначити ресурсну забезпеченість території, а також збалансувати економічні, соціальні та екологічні інтереси суб'єктів політики місцевого розвитку, аналізувати ситуацію, що склалася в різних галузях економіки тієї чи іншої території.

Основними механізмами розвитку державного управління, орієнтованими на підвищення його ефективності за рахунок впровадження нової моделі стратегії та

ефективних інструментів стратегічного планування, є фінансовий, соціальний та ринковий.

Реальні тенденції в Україні свідчать про необхідність вирішення соціально-економічних та екологічних проблем за рахунок удосконалення державного управління та адміністрування з метою забезпечення сталого розвитку територій. Практика управління свідчить про необхідність поновлення механізмів державного управління та адміністрування.

Одним із напрямів удосконалення державного управління та адміністрування для забезпечення сталого розвитку територій може стати розробка стратегії державного управління та адміністрування для забезпечення сталого розвитку територій, спрямована на створення ефективної системи державного управління та адміністрування, створення забезпечити сталий розвиток територій.

Також стратегічно важливим є забезпечення результативної та ефективної комунікації між органами влади різних рівнів, між органами державної влади та громадськістю, використання інформаційних технологій та масова диджиталізація суспільства докорінно змінюють модель взаємодії з владою, спосіб та якість комунікації.

Треба взяти за основу зарубіжний досвід державного управління та адміністрування. Водночас, слід зазначити, що на сьогоднішній день в Україні неможливо повною мірою використати описаний досвід інших країн. Насамперед це пов'язано з тим, що країна вже перебуває в активній фазі бойових дій. Крім того, слід звернути увагу на низку інституційних проблем, що гальмують, а іноді й перешкоджають переходу на нові стандарти державного управління в умовах підвищення рівня обороноздатності країни.

Насамперед слід звернути увагу на фактичну незавершеність адміністративно-територіальної реформи, яка обтяжена наростанням в Україні інституційних диспропорцій у взаєминах органів державної влади та органів місцевого самоврядування різного рівня.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Борщевський В., Василиця О., Матвеев Є. Публічне управління в умовах воєнного стану: інституційні трансформації, стратегічне планування та механізми розвитку. Держава і регіони. Серія: Публічне управління і адміністрування. 2022. № 2 (76). С. 30-35.
2. Гавкалова Н. Л., Власенко Т. А., Гордієнко Л. Ю. та ін. Вступ до публічного адміністрування: навч. посіб. / за заг. ред. Н. Л. Гавкалової. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 382 с.
3. Гришко В. Квадрат ефективності публічного управління. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 17–18. С. 81–84.
4. Дояр Л. Швейцарська модель для нашої армії. Голос України. Режим доступу: <http://www.golos.com.ua/article/327247> (дата звернення: 25.01.2023).
5. Дяченко С. Як нам відбудувати Україну. Успішні світові кейси повоєнного відновлення. Укрінформ. Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubricconomy/3493522-ak-nam-vidbuduvati-ukrainuuspisni-svitovi-kejsi-povoennogo-vidnovlenna.html> (дата звернення: 22.01.2023).
6. «Європейська хартія місцевого самоврядування» від 15.10.1985 р. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 21.01.2023)
7. Жаліло Я. А. Децентралізація і формування політики регіонального розвитку в Україні : наук. доп. / [Шевченко О. В., Романова В. В., Жаліло Я. А. та ін.] ; за наук. ред. д-ра екон. наук Я. А. Жаліло. – Київ : НІСД, 2020. – 153 с
8. Загальна сума прямих збитків інфраструктури зросла до \$114.5 млрд. URL: https://kse.ua/ua/aboutthe-school/news/zagalna-suma-pryamih-zbitkiv-infrastrukturi-zrosla-do-114-5-mlrd/?fbclid=IwAR1m26EM1m9C11YiiB5_oaV2oUFLCsdkm114-el6T9qhpVuyq2dWDkKCDibk (дата звернення: 25.01.2023).

9. Закони воєнного часу: які рішення ухвалила Рада за чотири місяці. URL: https://lb.ua/news/2022/07/05/522179_zakoni_voiennoho_chasu_yaki_rishennya.html (дата звернення: 20.01.2023).
10. Карімов Г.І., Кукса Ю.А. Вплив децентралізації влади на напрямки місцевого розвитку. Освіта і наука в Україні: шляхи розвитку та напрямки взаємодії: матеріали XII Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції м. Харків, 04-05 грудня 2020 р. Харків: Центр наукових технологій. С. 85 – 87.
11. Країна, де воювати вміє кожен. Ukrainian Military Pages. Режим доступу: <https://www.ukrmilitary.com/2020/05/switzerland.html> (дата звернення: 25.01.2023).
12. Куйбіда, В. С., Куйбіда, С. В., Теличко, В. С. Модернізація публічного управління в умовах війни і першочергові його завдання. науково-освітній інноваційний центр суспільних трансформацій. International Partnership and Cooperation of Ukraine in Wartime: Collective monograph / edited by D. Nascimento, G. Starchenko. University of Coimbra, Portugal – Chernihiv: REICST, 2022. С. 272–287.
13. Лях Ю. І. Комунікативна політика як основа організації взаємовідносин суб'єктів і об'єктів публічного адміністрування. Публічне адміністрування: теорія та практика: електронний збірник наукових праць, 2018. Вип. 2(20). С.1–15.
14. Лях Ю. І. Вплив процесів глобалізації на розвиток суб'єктів і об'єктів публічного адміністрування в Україні. Проблеми управління, 2018. No2 (68). С.150–156.
15. МакФарлейн Н. Постреволюційна Грузія на межі? Критика. Режим доступу: <https://krytyka.com/ua/articles/postrevolyutsiyna-hruziya-na-mezhi>
16. Нечипоренко М. Відродження після війни. Світовий досвід економічного успіху для України. The Page. Режим доступу: <https://thepage.ua/ua/news/yaki-varianti-vidnovlennya-ukrayini-ye-uprovoyennij-chas> (дата звернення: 23.01.2023).
17. Національна рада з відновлення України від наслідків війни. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/nacionalna-rada-z-vidnovlennya-ukrayini-vid-naslidkiv-vijni> (дата звернення: 23.01.2023).

18. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>. (дата звернення: 25.01.2023).

19. Офіційний сайт Харківської обласної державної адміністрації. URL: <http://www.kharkivoda.gov.ua> (дата звернення: 25.01.2023).

20. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014р. №33-р. // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text> (дата звернення: 20.01.2023).

21. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30.09.2019 №722/2019 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> (дата звернення: 21.01.2023)

22. Публічне управління: термінол. слов. / за заг. ред. В. С.Куйбіди, М.М.Білинської, О. М.Петрос. Київ. НАДУ, 2018. 224 с.

23. Про стратегічну екологічну оцінку: Закон України від 20 березня 2018р. №2354-VIII // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text>(дата звернення: 25.01.2023).

24. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року: постанова Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021р. №179 / Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179> (дата звернення: 20.01.2023).

25. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / за заг. ред. С.Чернова, В.Воронкової, В.Банаха. Запоріжжя: ЗДІА, 2016. 606 с.

26. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки: постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020р. №695 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>(дата звернення: 20.01.2023).

27. План відновлення України. URL: <https://recovery.gov.ua/> (дата звернення: 22.01.2023).

28. Програма релокації підприємств. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=3e766cf9-f3ca-4121-8679-e4853640a99a&title=ProgramaRelokatsiiPidprimstv> (дата звернення: 25.01.2023).

29. Прямі збитки України, завдані ворогом, наближаються до 100 мільярдів доларів. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/05/19/687210/> (дата звернення: 27.01.2023).

30. Публічне управління: навч. посібник / А.В. Стасишин, Г.В. Капленко, Г.О. Комарницька та ін.; [за заг. ред. А.В. Стасишина]. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 460 с. 71

31. Решота О. А. Особливості розвитку публічного управління в Україні: сучасні тенденції та проблеми. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2020. № 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2020_3_19 (дата звернення: 25.01.2023).

32. Релокація: 725 підприємств переїхали в безпечні регіони. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/relokatsiia-725-pidpriemstv-pereikhaly-v-bezpechni-rehiony> (дата звернення: 20.01.2023).

33. Стратегія реформування державного управління України на період до 2021 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 22червня 2016р. №474-р / Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-zatverdiv-strategiyu-reformuvannya-derzhavnogo-upravlinnya-ukrayini-do-2025-roku> (дата звернення: дата звернення: 20.01.2023).

34. Савинець О. Іноземний досвід комплектування збройних сил. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. 2018. Вип. 51. Т. 2. С. 34–38.

35. Сировой М. Подоляк: Ми пропонуємо швейцарську модель армії для України, це не означає Серія: Публічне управління і адміністрування, 2022 р., № 2 (76) 35 її скорочення. Ліга. Новини. Режим доступу: <https://news.liga.net/ua/politics/news/podolyakmy-predlagaem-shveytsarskuuyu-model-armiidlya-ukrainy-eto-ne-znachit-ee-sokraschenie> (дата звернення: 20.01.2023).

36. Теоретичні основи забезпечення якості прийняття управлінських рішень в умовах європейської інтеграції: монографія. Харків: Друкарня Мадрид, 2020. С.124–134.

37. Філіпенко А. Концептуальний устрій цифрової економіки. Діджиталізація сучасної системи міжнародних економічних відносин: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 2019. № 20. Т. 1. Режим доступу: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ес_n/article/view/3751 (дата звернення: 21.01.2023).

38. Шевчук І.Б. Інформаційні технології в регіональній економіці: теорія і практика впровадження та використання: монографія. Львів: Видавництво ННВК «АТБ», 2018. 448 с.

39. LatyninM., PastukhK., TarasenkoD., ShevchenkoS., MunkoA. Public administration in the economic sphere in Ukraine: strategic approach. Estudios de Economía Aplicada.2021. Vol.39. No5.

ДОДАТКИ

Додаток А

Загальна оцінка прямих, непрямих втрат та потреб економіки України у відновленні в розрізі галузей, млрд доларів США

Тип майна	Прямі втрати	Загальні непрямі втрати галузі	Загальна потреба у відновлення галузі
Житлові будівлі	47,8	3,5	75,3
Інфраструктура	35,1	18,7	51,1
Активи підприємств, промисловість	9,7	30,3	19,7
АПК та земельні ресурси	4,3	23,4	17,5
Соціальна сфера	0,2	6,4	6,6
Транспорт	2,7	0,4	5,0
Освіта	4,4	2,1	5,4
Торгівля	2,1	23,3	3,9
Енергетика	1,8	11,6	3,5
Охорона здоров'я	1,6	2,7	2,5
ЖКГ	1,3	2,3	1,7
Культура, туризм, спорт	2,0	4,3	3,2
Адміністративні будівлі	0,9	0,1	1,3
Цифрова інфраструктура	0,6	1,1	1,0
Фінансовий сектор	0,02	0,2	0,02
РАЗОМ	114,5	130,4	197,8

Джерело: складено на основі [29]

Показники пошкодження інфраструктури України

Об'єкти інфраструктури	Обсяг	Загальні втрати, млн. дол. США
Житлові будинки, млн. кв. метрів	33,7	29665
Дороги, тис. км	23,8	29761
Активи підприємств, од.	195	9979
Цивільні аеропорти, од.	11	6817
Залізнична інфраструктура та рухомий склад	-	3572
Заклади охорони здоров'я	231	1803
Мости та мостові переходи	295	1646
Легкові автомобілі, тис. од.	89,5	1358
Заклади середньої та вищої освіти	940	1202
Загальний фонд, тис. га	4,2	873
Поти та портова інфраструктура	2	622
Адміністративні будівлі	82	449
Військові аеродроми	11	429
Дитячі садочки	543	421
Релігійні споруди	97	332
Літак Ан-225 «Мрія»	1	300
Торгові центри	24	315
Складська інфраструктура	151	247
Культурні споруди	144	236
Інше	-	1891

Джерело: складено на основі [29]

Пріоритети та етапи післявоєнного відновлення території України

№	Напрямок	Пріоритети
1.	Відновлення доріг та логістичної інфраструктури	Відновлення регіонів потребуватиме швидкої доставки критично важливих вантажів та з'єднання ключових міст – логістичних центрів з Києвом та іноземними країнами, пріоритет - відновлення можливостей прийняття транспортних літаків аеропортами у Харкові, Одесі, Дніпрі, Львові, Вінниці
2	Відновлення уражених територій	Потрібно ввести в нормативне регулювання нове поняття – уражені території, це територіальні громади чи їх частини, що постраждали від ведення бойових дій на їх території чи ракетно-бомбових/артилерійських уражень. Для таких територій визначити певну категорійність, виходячи із ступені руйнувань та втрат населення, у тому числі через евакуацію. Для кожної категорії має бути визначено об'єктивні критерії, має бути створена карта таких територій, кожна територія детально описана для прийняття найбільш оптимального рішення щодо відбудови чи відмови від відбудови.
3	Будівельна індустрія	Відбудова зруйнованого потребуватиме багато будівельних матеріалів. Має бути розгорнуто мережу модульних підприємств з виробництва сучасних будівельних матеріалів в Україні по можливості максимально близько до територій з найбільшими руйнуваннями. Це дасть змогу використати місцеву сировину та дати робочі місця тим людям, які залишились після війни без роботи.
4	Відбудова зруйнованого житла	Потрібно максимально швидко повернути людей, які виїхали від війни з-за кордону, а також по можливості із регіонів куди вони виїхали ховаючись від війни. При цьому слід розуміти, що кожен додатковий місяць проведений поза межами минулого місяця проживання скорочує кількість бажаючих повернутись
5	Відбудова соціальної інфраструктури	Відновлення зруйнованих шкіл має здійснюватись, виходячи із нових потреб та нових вимог до шкільних приміщень. Відновлення зруйнованих закладів охорони здоров'я має здійснюватись виходячи із нових підходів до системи охорони здоров'я, яка має бути досить децентралізованою і технологічно добре оснащеною, розумінням наявності значної складової приватних закладів.
6	Енергетика	Враховуючи обмежені можливості українського експорту зернових та високу залежність України від імпорту дизельного пального та бензину, варто швидко розгорнути виробництво біодизелю та біоетанолу на невеликих розсереджених по регіонах сучасних підприємствах, що переробляють ріпак, кукурудзу, буряки, картоплю, інші культури на енергоресурси.
7	Виробнича сфера	Макимально мають бути замкнені технологічні ланцюжки виробництва готової оборонної продукції на базі українських підприємств та кооперації з підприємствами країн-союзників.

Джерело: складено на основі [31]

РЕЦЕНЗІЯ
на випускню кваліфікаційну роботу
студентки 5 курсу ФЕМП ДТЕУ освітнього ступеню бакалавр
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
освітня програма «Публічне управління та адміністрування»
Грінь Юлії Олександрівни
на тему «Публічне управління забезпечення сталого розвитку території»

Представлена на рецензію випускна кваліфікаційна робота, характеризується актуальністю та своєчасністю, оскільки присвячена питанням сталого розвитку території України.

Метою дослідження є розробка комплексу заходів, щодо сприяння сталого розвитку території. Робота складається із вступу, двох розділів, висновків і пропозицій, списку використаних джерел.

Перший розділ присвячено сучасному стану сталого територіального розвитку України та актуальним проблемам його забезпечення.

У другому розділі визначено напрямки удосконалення забезпечення сталого розвитку території та розроблено заходи, щодо сприяння ефективності та розвитку території.

Зміст та структура випускної кваліфікаційної роботи відповідають вимогам, які висуваються до робіт на здобуття освітнього ступеня «бакалавр», усі розділи виконано з дотриманням діючих стандартів.

Ілюстративне супроводження роботи полегшує сприйняття і свідчить про наполегливість у збиранні та обробленні статистичного матеріалу.

Випускна кваліфікаційна робота відповідає вимогам, виконана у повному обсязі та може бути допущена до захисту.

Рецензент:
кандидат економічних наук, доцент
кафедри «Економіки та
управління бізнесом»
Міжрегіональної академії
управління персоналом

Н.В. Каменева

«10» лютого 2023 р.

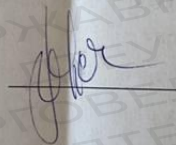
Згода

Я, Грінь Юлія Олександрівна, цим засвідчую, що є автором випускної кваліфікаційної роботи на тему: «Публічне управління забезпечення сталого розвитку території» несу повну відповідальність за достовірність, точність та повноту поданої у роботі інформації, жодна частина роботи не була скопійована, за винятком випадків, коли робиться належне підтвердження в присвоєнні. Я підтверджую, що у роботі не міститься державної таємниці або інформації для службового користування.

Цим засвідчую, що жодна частина цієї роботи не була опублікована мною раніше.

Я даю дозвіл на те, що моя робота буде направлена в інституційний депозитарій Державного торговельно-економічного університету і збережена в базі даних для майбутньої перевірки плагіату.

20.01.2023 року

(Грінь Ю. О.)

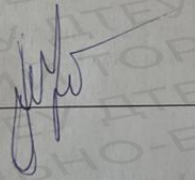
Декану ФЕМП
Міняйло О.І.
Студентки 5 курсу 11 групи
Спеціальність публічне управління та адміністрування
Освітня програма публічне управління та адміністрування
Заочної форми навчання
Гріль Юлія Олександрівна
Тел. 0630253365

Заява

Прошу Вас в дипломі та додатку до диплому першого освітнього ступеню «бакалавр» 2023 року пипуску вказати наступну транслітерацію мого ім'я та прізвища англійською мовою Yuliia Hrin.

Інформацію, що у разі наявності в дипломі будь-яких розбіжностей перевагу має текст українською мовою отримала, претензій до Державного торговельно-економічного університету не маю.

Додаток: копія паспорті ID-картки на 1 арк.

20.01.2023 року.